

Välfärdsbokslut 2004

Inledning

Alla kommuner vill skapa förutsättningar för god livsmiljö genom till exempel bra bostäder, möjligheter till fysisk aktivitet och rekreation, kommunikationer samt tillgång till vård, omsorg och bra utbildning.

Välfärdsbokslut är en metod att beskriva befolkningens levnadsvillkor ur ett välfärdsperspektiv. Bokslutet skall också bidra till att skapa ett bra beslutsunderlag för val åtgärder för en bättre folkhälsa samt fungera som ett uppföljningsinstrument. Ett aktivt folkhälsoarbetet med väl avvägda förebyggande insatser ger både mänskliga och ekonomiska besparingar samt bidrar till en positiv samhällsutveckling.

Årets välfärdsbokslut är det första i Sotenäs och avsikten är att utveckla arbetet med att ta fram nyckeltal som beskriver hälsotillståndet och som kan mätas över tid.

Syftet är att kunna följa hälso- och välfärdsutvecklingen över tid i kommunen och utifrån det göra prioriteringar för folkhälsoarbetet.

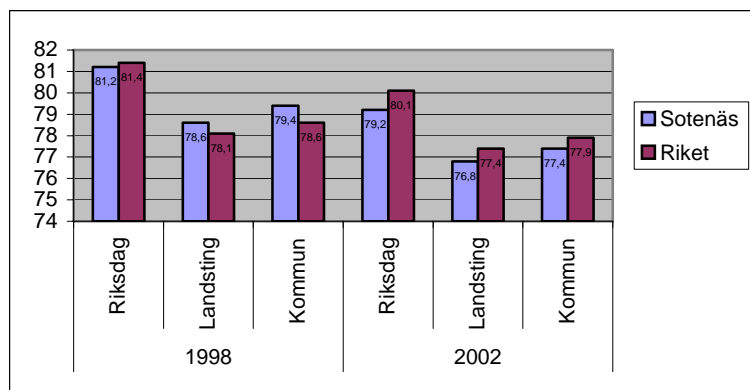
Det övergripande målet med folkhälsoarbetet i Sotenäs är ”Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för alla Sotenäsbor”.

Delaktighet och inflytande i samhället

Delaktighet och inflytande i samhället är kärnfrågor för ett demokratiskt samhälle och har en avgörande betydelse på folkhälsan. Delaktigheten kan gälla både allmänna val, aktivitet i föreningsliv och kulturella sammanhang likväl som delaktighet i samhällsutvecklingen på olika sätt i vår kommun.

Valdeltagande

I Sotenäs finns en arbetsgrupp för ungdomsdemokratifrågor. Gruppen har genomfört ett antal ungdomsfullmäktige i syfte att skapa möjlighet för unga att lära sig den demokratiska processen.

Källa: valmyndigheten

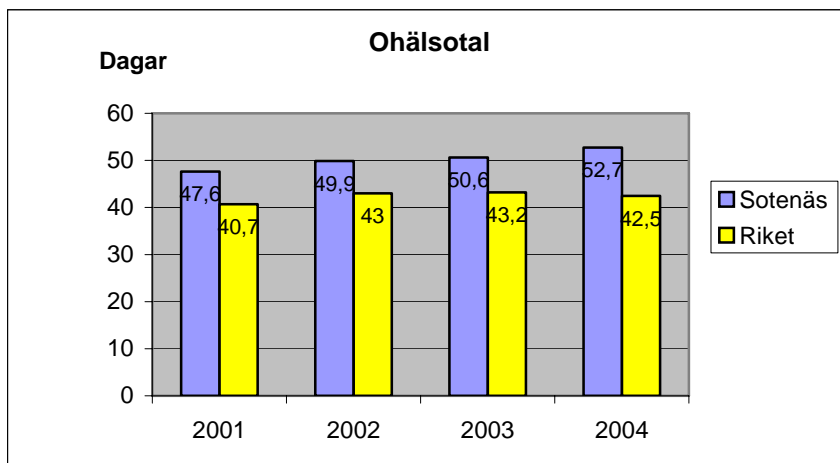
Valdeltagandet har minskat såväl i Sotenäs som i riket. Vid Europaparlamentsvalet 2004 var valdeltagandet i Sotenäs 33,72% jämfört med riket 37,85%. Det finns all anledning att fundera över vilka grupper som inte röstar och i så fall varför.

Ökad hälsa i arbetslivet

Att ha ett arbete med väl fungerande arbetsvillkor minskar den arbetsrelaterade ohälsan och bidrar till en allmänt förbättrad folkhälsa.

I Sotenäs var i dec. 2004, 3,1% arbetslösa (jmf riket: 4,2%) och 1,2 % (jmf riket:1,9%) i någon form av arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Ohälsotalet är ett mått på utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning (före år 2003 förtidspension och sjukbidrag) från socialförsäkringen. Ohälsotalet innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivaren.

Källa: Försäkringskassan

Ohälsotalet har under ett flertal år gradvis ökat för både kvinnor och män i Sotenäs och är jämfört med riket högt.

Ohälsotalet 2004 bland kvinnorna var 65,2 dagar jämfört med männens 41 dagar.

En sjukfallskartläggningen genomförd av försäkringskassan 2004 av sjukskrivningar över 60 dagar visar att den vanligaste diagnosen är psykisk ohälsa, 32%, och därefter sjukdomar i rörelseorganen, 30%. Den största andelen står kvinnorna för med 62%.

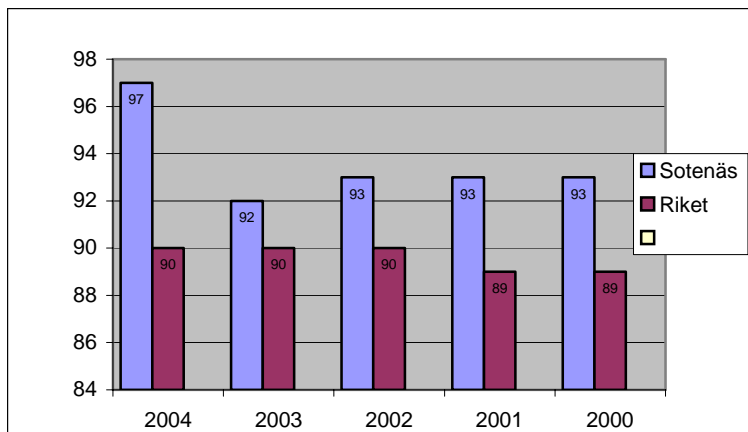
Trygga och goda uppväxtvillkor

Att ha en trygg och säker uppväxt är bland det viktigaste i livet. En bra skola, en meningsfull fritid och trygga familjeförhållanden är viktiga indikatorer på välbefinnande.

Behörighet till gymnasieskolan

Utbildning är i välfärdssammanhang en grundläggande faktor. Bristande baskunskaper är en belastning som begränsar möjligheten till yrkesutbildning, delaktighet i samhället och ett

självständigt liv. Elever som ej uppnår kunskapskraven från grundskolan antas ej till de nationella programmen på gymnasieskolan.

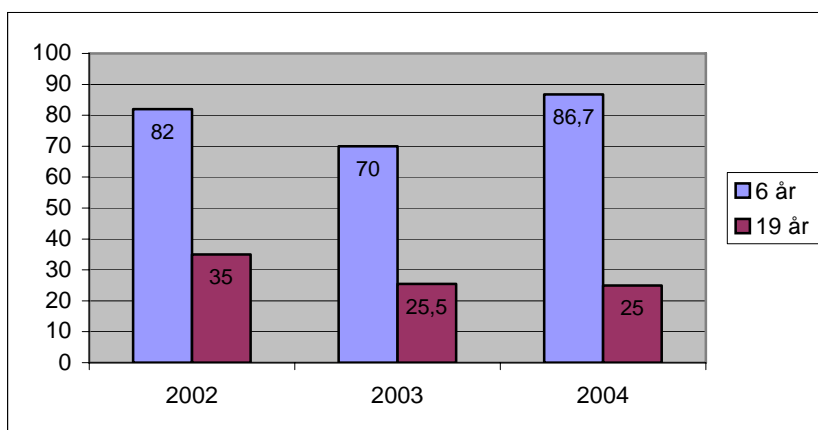

källa: skolverket

I Sotenäs har elevernas behörighet till gymnasieskolan markant förbättrats sedan tidigare år. År 2004 klarar 97% av eleverna kunskapskraven jämfört med 90% för hela riket. Detta ger Sotenässkolan en fjärdeplacering bland landets skolor. En förklaring till de fina resultaten kan delvis bero på det förbättrade arbetssätt som utvecklats genom att bland annat integrera teoretiska ämnen i praktisk tillämpning.

Kariesfria sex och nittonåringar

Tandhälsan hos barn och ungdomar kan användas som ett mått för att undersöka resultatet av hälsofrämjande och förebyggande insatser som gjorts under uppväxtåren och då är i synnerhet tandhälsan hos 19-åringar intressant. Försämrade tandhälsa är ofta en indikator på en generell negativ hälsoutveckling hos barn och ungdomar

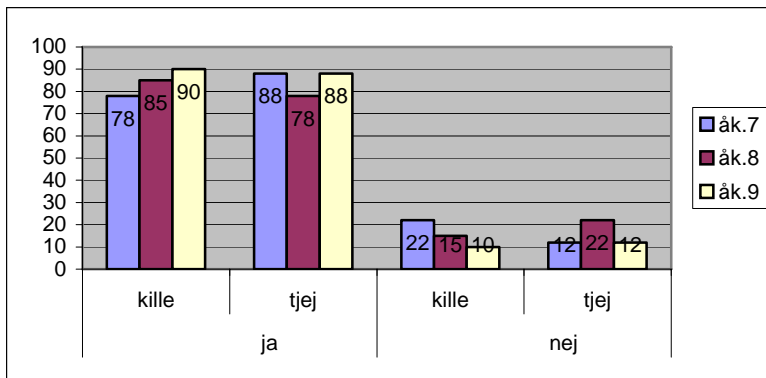
Källa: Folk tandvården

Levnadsvanor

Tobak , alkohol och narkotika

Bruket av beroendeframkallande medel är en viktig bestämningsfaktor för hälsan. Användandet av olika droger i samhället ökar och sjunker allt längre ned i åldrarna. Sotenäs har det senaste året satsat mycket på drogförebyggande arbete. Ett drogpolitiskt program och strategi inför framtiden har tagits fram under 2004.

En lokal drogvaneundersökning genomförd hösten 2002 på högstadiet visar att en mycket stor andel av alla elever har druckit alkohol redan i åk. 7. I januari 2005 genomfördes en drogvaneundersökning bland åk. 9 i samarbetet med grannkommunerna Lysekil, Munkedal, Tanum och Strömstad vilken kommer presenteras i nästa års välfärdsbokslut.

källa: lokal drogvaneundersökning gjord av Camilla Selin 2002

Fysisk aktivitet

Ett av de stora folkhälsoproblemen är vår allt mer stillasittande fritid och den stora andelen män och kvinnor med övervikt och fetma. Befolkningsundersökningen "Hälsan i Fyrbodal" genomförd i maj 2004, visar att ungefär var 6:e man och var 8:e kvinna i Sotenäs har en stillasittande fritid. Andelarna i Fyrbodal och Sotenäs var högre än i den nationella folkhälsoenkäten 2004. Särskilt skiljer sig de yngre männen från det nationella materialet. Insatser i form av kunskapsspridning har gjorts och ett arbete med att få igång Fysisk aktivitet har påbörjats och förväntas komma igång under 2005. En nyhet inför 2005 är att biblioteket har valt att profilera sig mot hälsa och friskvård och att man där kan låna stavar för stavgång samt stegräknare.

BMI, body mass index, beräknas utifrån uppgifter om längd och vikt. Vanligen beräknas BMI större än 25 som övervikt och BMI större eller lika med 30 som fetma. Enligt "Hälsan i Fyrbodal" visar siffrorna för Fyrbodal att andelen överviktiga bland männen var 40% och bland kvinnor 27%. Siffrorna för Sotenäs stämmer väl överens med de som gäller för hela Fyrbodal samt även för riket i sin helhet.

Övervikt och i synnerhet fetma har visat ett starkt samband med framtida sjukdomstillstånd, t ex diabetes och hjärtsjukdomar, vilket ger argument för förebyggande arbete inom området.

Slutord

Våren 2004 genomfördes en rikstäckande enkätundersökning om folkhälsa. 20 000 slumpvis utvalda personer i Gävleborg, Västra Götaland, Halland, Kronoberg, Dalarna och Gotland fick svara på frågor om fysisk och psykiskt välbefinnande, tandhälsa, kost, drogvanor, ekonomiska förhållanden mm.

Resultatet visar ett tydligt samband mellan hälsa och inkomstnivå. Det är vanligare med god hälsa bland både arbetare och tjänstemän med hög inkomst än bland de med låg inkomst i så gott som alla avseenden. Detta förhållande blir särskilt tydligt i områden som handlar om våra levnadsvanor, värk, psykisk ohälsa och allmänt hälsotillstånd. Utifrån ovanstående välfärdsredovisning och övriga uppgifter som finns att ta del av för Sotenäs finns inget som tyder på att Sotenäs avviker från den nationella mönstret beträffande områden och frågor som berör folkhälsan.

En av de stora framtidsfrågorna bör vara att fundera kring hur vi kan få bukt med de höga ohälsotalen både av samhällsekonomiska skäl och ur det mänskligt lidande dessa orsakar. De tydliga kopplingar som finns mellan ekonomiska förhållanden och hälsa borde vara skäl nog.